

US Mid-term Elections 2010: Issues, Prospects, Impact

In een sfeervolle Koningszaal in Conferentiecentrum De Bazel in Amsterdam werd donderdag 16 september een lezing gehouden. Amerikaans politicoloog en auteur Darrell West sprak op uitnodiging van de Atlantische Commissie over de komende Congresverkiezingen in de VS, de *mid-term elections*. Na afloop volgde een vraaggesprek met prof. dr. Ruth Oldenziel. De bijeenkomst werd afgesloten met vragen uit het publiek.

Impopulair

West sprak over de moeilijkheden waar president Obama mee te kampen heeft. Bij de voorverkiezingen heeft de *Tea Party*, de populistische en extreem-conservatieve stroming binnen de Republikeinse Partij, een aantal opvallende overwinningen behaald op de 'gevestigde Republikeinse orde.' De Democraten lijken hun meerderheid in het Huis van Afgevaardigden te verliezen, en ook in de Senaat zullen de Democraten waarschijnlijk zetels verliezen. De onvrede over de slechte economische situatie vertaalt zich in een verschuiving naar rechts, betoogde West. Paradoxaal genoeg kan die verschuiving voordelig uitpakken voor Obama, omdat de *Tea Party*-kandidaten simpelweg te conservatief zijn voor de meer gematigde Republikeinse stem. Volgens West zal dit de schade echter alleen beperken: "*For Obama, there's only a bad scenario, or a really bad scenario.*"

De verwachtingen over Obama waren bij zijn aantreden hooggespannen. Nu is zijn populariteit tot een dieptepunt gedaald, van 78 procent bij zijn aantreden, naar 45 procent nu. En dat terwijl de steun voor Obama in Europa bijna gelijk is gebleven: nu heeft 78 procent van de Europeanen vertrouwen in Obama. Twee jaar geleden was dat 83 procent.

Toch heeft Obama sinds zijn aantreden een aantal beloften waargemaakt. Maar veel maatregelen waren impopulair bij een deel van de Amerikaanse bevolking. West gaf een aantal voorbeelden: de *Health Care Reform*, die ervoor moet zorgen dat het grootste deel van de Amerikaanse bevolking verzekerd is, kreeg veel kritiek. Nog steeds zijn niet alle Amerikanen verzekerd, en de maatregel maakt werkgevers terughoudend.

Andere maatregelen, de *Economic Stimulus Package*, en het reddingsplan die de auto-industrie moesten beschermen, waren niet voldoende.

Volgens analisten heeft de investering van bijna 800 miljoen dollar de werkloosheid beperkt tot tien procent in plaats van twaalf procent. Een zichtbaar resultaat, maar onvoldoende in de ogen van veel Amerikanen.

Ook de *Financial Regulation*, de nieuwe wetgeving die de banken transparanter en minder roekeloos moet maken, stuitte op verzet. Van oudsher is de Amerikaanse bevolking niet erg gediend van overheidsbemoeienis.

Voor wat het buitenlandbeleid betreft heeft Obama successen afgewisseld met teleurstelling. Tijdens de verkiezingsstrijd profileerde Obama zich als fel tegen de oorlog in Irak, wat hem veel stemmen opleverde. Het beëindigen van de gevechtmissie in Irak wordt echter overschaduwed door het opvoeren van het aantal Amerikaanse militairen in Afghanistan. Volgens West hebben al deze zaken bijgedragen aan het tanende vertrouwen van de Amerikaanse bevolking in Obama.

“What if..?”

West betoogde ook dat, als er *Tea Party*-leden in de Senaat worden gekozen, de besluitvorming over binnenlands beleid erg moeilijk zal verlopen. Niet alleen hebben de Democraten niet meer de meerderheid die ze nu hebben, ook de Republikeinse Partij zal onderling verdeeld zijn.

West voorspelde dat de tweede helft van Obama's termijn als president van de Verenigde Staten vooral gericht zal zijn op het behalen van een aantal doorbraken in het buitenlandbeleid. Omdat Obama voor doorbraken in de binnenlandse politiek de medewerking van Congres nodig heeft, lijkt een doorbraak daar onwaarschijnlijk. Voor beslissingen in het buitenlandbeleid heeft Obama meer vrijheid, en zal hij zich vooral daar op richten. Op die manier hoopt hij in de laatste twee jaar van zijn eerste termijn nog 'punten te scoren.'

Een spelbreker zou mogelijk uit Democratische hoek kunnen komen. Een charismatische concurrent uit de eigen partij kan stemmen wegtrekken bij de huidige president, en zo een herverkiezing in de weg kunnen staan. Volgens West heeft de geschiedenis aangetoond dat dit een realistisch scenario is. Zo hadden Ronald Reagan, Bill Clinton en George W. Bush, alle drie herkozen, geen geduchte concurrentie uit de eigen partij.

Interview

Tijdens de verkiezingen toonde Obama zich een meester in de nieuwe media, waarmee hij veel mensen bereikte. Een van de verkiezingspunten van Obama was dan ook *transparency and open government*, en het instellen van nieuwe contacten met de burger. Hoe staan de vorderingen?

Obama is hier in principe behoorlijk succesvol in. Er zijn verschillende succesvolle initiatieven geweest. Zo hebben websites als *data.gov* en *Facebook* bijgedragen aan een meer transparante overheid. Via *Youtube* bereikt hij ook mensen die voorheen niet bereikt werden. Het probleem is alleen dat zulke dingen de mensen niets kan schelen. Ze vinden andere dingen veel belangrijker, zoals bijvoorbeeld de economie. Over het algemeen vallen

deze vorderingen dus niet echt op bij het grote publiek.

Obama staat bekend als een intelligent en berekenend persoon, een *intellectual*. De *Tea Party*-beweging is minder genuanceerd, en meer gestuurd door emoties en *gut feelings*. Hoe verhouden deze verschillen zich volgens u?

Obama staat inderdaad bekend als een intellectueel. Dit is gedeeltelijk positief, maar voor een deel ook niet. In het verleden hebben de Verenigde Staten een aantal zeer intelligente presidenten gekend, zoals Jimmy Carter en Bill Clinton. Andere presidenten zoals Ronald Reagan en George W. Bush worden doorgaans niet als bijzonder intelligent bestempeld. Maar dat hoeft ook niet. Het Amerikaanse volk wil zich kunnen identificeren met hun president. Dit betekent dat een president eigenlijk 'gemiddeld' moet zijn. Obama's correctheid en weloverwogen manier van spreken maken hem tegelijkertijd elitair. De *Tea Party* is niet intellectueel, maar veel meer een intuïtieve, emotionele beweging, die gebruik maakt van populistische kreten. Ze redeneren eenvoudig: Europa herstelt zich snel, en het gaat goed in Azië. De VS blijven achter, dus het probleem moet intern zijn. Daarom geven ze Obama de schuld, en kennelijk vindt die gedachte aanhang.

In het Witte Huis zijn ze blij met het onverwachte succes van de *Tea Party*. Hoe ziet u dit?

In het Witte Huis zijn ze blij, omdat is gebleken dat Obama's kansen en die van de Democratische Partij verbeteren met extreem conservatieve Republikeinen als concurrenten. Op korte termijn kan dit gunstig zijn, en het verlies van de Democraten beperken. Toch lijkt het me verstandig om lering te trekken uit deze ontwikkeling, en het signaal op te pikken. Er heerst boosheid en onvrede in de VS, en die vinden nu een stem in de *Tea Party*.

Obama zal zich de komende tijd vooral richten op de buitenlandpolitiek, zoals Afghanistan en het Midden-Oosten. Maar China, de snelst groeiende economie in de wereld, wordt ook steeds belangrijker. Obama zou investeren in een *Green Economy* en heeft ook het reddingsplan voor de auto-industrie gelanceerd. Hoe goed doen de VS het vergeleken met China?

China doet het een stuk beter dan de VS. De economie groeit veel sneller, en in 2050 zal China waarschijnlijk de grootste economie in de wereld zijn. Dat komt gedeeltelijk door de manier waarop China bestuurd wordt. Het dictatoriale bestuur kan heel gemakkelijk belangrijke beslissingen maken. Zo kon het zonder veel moeite een grootschalig hulppakket doorvoeren om de economie te stimuleren. Dit heeft goed gewerkt, omdat het omvangrijk genoeg was. De institutionele structuur in de VS maakt het nemen van dat soort beslissingen moeilijker.

Arno Hamar de la Brethonière